

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Yritykset elinvoimapolitiikassa

Yrityksistä elinvoimaa -tilaisuus, Joensuu 11.5.2016

Petri Kahila, tutkimusjohtaja

Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia

UEF // University of Eastern Finland

Elinvoimapolitiikan tausta elinkeinopolitiikassa (1)

- Elinkeinopolitiikka on ollut yksi kuntien toiminnan tärkein osa-alue
- Elinkeinopolitiikan käsite on muuttunut sisällöltään ja merkitykseltään
- 1950-60 -luvulla tehty perinteinen elinkeinopolitiikka, jota on kutsuttu myös infrastruktuuripolitiikaksi
- 1960-luvulla alkanut teollistamispolitiikka
- 1970-luku: elinkeinopolitiikan vahvistumisen ajanjakso
- 1980-1990 luku: elinkeinopolitiikan kypsyminen
- 1990-2000 luvulla elinkeinopolitiikka on nähty laaja-alaisena kunnan ja seudun kehittämisen välineenä
- 2010-luku elinkeinopolitiikan muuttuminen elinvoimapolitiikaksi

Elinvoimapolitiikan tausta elinkeinopolitiikassa (2)

- Elinkeinopolitiikka on monitasoista toimintaa, jossa julkisen vallan ohella keskeisessä roolissa ovat yrittäjät ja yritykset, koulutus- ja innovaatiopalveluja tuottavat organisaatiot, rahoituslaitokset sekä muut yrityspalveluja tuottavat organisaatiot. (Kuntaliitto 2015)
- Elinkeinopolitiikka pyrkii hyödyntämään kunnallisen toiminnan mahdollisuuksia kokonaisvaltaisesti ja poikkihallinnollisesti. Kunnallista toimintaa katsotaan kokonaisuutena elinkeinojen kehittämisen näkökulmasta pyrkien ohjaamaan resursseja niin, että ne tukisivat valittuja elinkeinopoliittisia tavoitteita. (Kahila 1997, Kostainen 1999)

Elinvoiman edistäminen ja kehittäminen

- Elinkeinopolitiikasta on siirrytty elinvoimapolitiikkaan
- Yksistään kunta ei vastuussa elinvoimasta
- Kulminoituu koko kuntayhteisön toimintaan
- Keskeisessä asemassa paikallistalouden aktivointi ja vetovoimaisen jokapäiväisen ympäristön kehittäminen
- Elinvoimainen paikallisyhteisö tarvitsee tähän uusia keinoja
- Elinkeinopolitiikalla on tässä yhtälössä merkittävä rooli?

Yritysten strateginen elinvoima

1. Taantuva vaihe: kehittämisen suunta haussa ja investoinnit jäissä
 2. Pysähtynyt vaihe: tietoinen suunta mutta vähäiset resurssit
 3. Hajaantunut vaihe: voimia paljon mutta kasvusuunta haussa ja investoinnit hajautuvat
 4. Määrätietoinen vaihe: toimintojen kehittäminen ja tietyssä määrin saneerauksen tarve
 5. Voimakas vaihe: tietoinen suunta, vahvat resurssit ja vaikuttavat investoinnit
- (mukailten Anttila 2015)*
- Yritys siirtyy jatkuvasti vaiheiden välillä, liikkeet eivät ole yksiselitteisiä
 - Keskeisenä kysymyksenä, miten elinvoimapolitiikka istuu näihin eri vaiheisiin

Elinvoimapolitiikan ulottuvuudet

	Yleinen elinvoimapolitiikka	Kohdennettu elinvoimapolitiikka	Kokeileva elinvoimapolitiikka
Yleisluonnehdinta			
Tehtävä	Pitää yllä alueen yleisiä kehittämisedellytyksiä Tunnistaa kunnan monet roolit ja tehtävät	Tukea alueelle omaleimaisten ominaispiirteiden kehittymistä hyödynnetyiksi vahvuuksiksi	Uusien ja yllättävien kehityskulkujen etsintä ja ihmisten omaehtoisten pyrkimysten tukeminen
Tekijät	Paikallisyhteisö: Kaikki alueen elinvoiman kannalta oleelliset yksityiset, julkiset ja 3. sektorin toimijat	Ne erityiset toimijat, jotka ovat tai voivat olla keskeisiä alueen erottelevien elinvoimatekijöiden hyödyntämisessä.	Ne toimijat, jotka osoittavat halua ja kykyä tulevaisuuden etsintään ja erilaisiin kokeiluihin.
Kehittämisen luonne	Yleensä pitkäjänteistä, toisinaan perustuu ”akuutteihin manöövereihin”	Osin pitkäjänteistä ja suunniteltua/ osin akuutteihin haasteisiin tarttuvaa	Jatkuvasti uusiutuvaa, mahdollisuuksiin tarttuvaa

(mukaihen Airaksinen 2013)

Elinvoimapolitiikan riittävyys?

- Elinkeinopolitiikka on murroksessa → ehkä merkittävimmissä
- Mikä kuntien taloudellinen asema tuottaa elinkeinopalveluja?
- Kehittämissyhtiöille on muodostunut laaja kosketuspinta (erikoistunut) yrittäjiin nähden
- Nykyisessä keskustelussa painottuu palvelukunta
- Yrittäjien näkökulmasta painottuvat edelleen toimitilojen ja tonttien tarjonta ja perusinfrastruktuuri
- Eli käytännössä sisällöllisesti perinteisen elinkeinopolitiikan keinot

Maakuntalain edetessä...

1. Miten maakuntalain eteneminen vaikuttaa elinvoimapolitiikan/elinkeinopolitiikan läheisyyteen?
2. Hajautuuko kehittämissyhtiöiden rooli maakuntalain edetessä?
3. Voidaanko rakentaa aluepohjaisen työn sijaan toiminnallista?
4. Onko olemassa yhteinen ja yleisesti hyväksytty tahtotila?
5. Mietitäänkö hallinnollisia/toiminnallisia muutoksia liiaksi hallinnon näkökulmasta?

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kiitos!

*Petri Kahila, tutkimusjohtaja
Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia*

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

uef.fi

 SPATIA
Alue- ja kuntatutkimuskeskus

